

Voorbereiding 16.2: Het slavinnetje van Naäman

Schriftgedeelte

2 Koningen 5:1-19

Thema

Het slavinnetje van Naäman

Exegese

2 Koningen 5:1-19

Vers 1-3

Naäman is generaal van de koning van Syrië en geniet veel aanzien. De HEERE heeft de Syriërs in een oorlog de overwinning gegeven onder leiding van Naäman (= de vriendelijke). Dit laat zien dat de bemoeienis van God niet beperkt is tot Israël, maar zich ook uitstrekt tot andere volken. Melaatsheid is een huidziekte die gekenmerkt wordt door wit haar op de aangetaste plekken en onderhuidse zweren. Op het dieptepunt is de hele huid wit, lijkend op een doodskleur. Er waren waarschijnlijk meerdere vormen van melaatsheid. Als onreinen waren melaatsen in Israël buitengesloten van de tabernakel- en later van de tempeldienst (Leviticus 13:45-46). Ze moesten buiten het leger, buiten de woonplaats verblijven en hun gezicht deels bedekken. In de buurt van mensen moesten ze roepen: 'Onrein'. Melaatsheid is een beeld van de zonde. De heidense Naäman leefde niet in afzondering, maar te midden van zijn huisgenoten.

Mensenroof was tijdens plundertochten niet uitzonderlijk. Het meisje is waarschijnlijk op de markt van Damascus verkocht. Dat zij Elisa kent, illustreert zijn grote bekendheid in Israël.

Met 'ontledigen' wordt 'wegnemen' bedoeld (vers 3). Ondanks de heidense omgeving heeft het meisje het geloof in de God van Israël behouden. Dat onderstreept:

- het belang van godsdienstige opvoeding;
- dat ze zich er niet voor heeft geschaamd voor haar geloof uit te komen;
- dat de HEERE haar door Zijn Geest bij dat geloof heeft gehouden.

Vers 4-7

Tussen Syrië en Israël bestaat al jaren een gespannen verhouding (1 Koningen 20:22; 2 Koningen 6-7). Naäman krijgt toestemming van de koning om naar Israël te gaan. Met de gebruikelijke aanbevelingsbrieven en een groot geschenk wil hij de koning van Israël gunstig stemmen en hem aan zich binden. Een sikkil is ongeveer 10-13 gram, een talent 30-35 kilo. Het scheuren van de kleren is hier een uiting van wanhoop. De koning beseft dat alleen God de macht heeft over dood en leven. De koning is ervan overtuigd dat de Syriërs een aanleiding zoeken om Israël de oorlog te verklaren.

Vers 8-12

Het gerucht van Naämans komst en de reactie van de koning verspreidt zich en komt bij Elisa terecht. Er klinkt een berisping door in de woorden van Elisa. Toch biedt hij hulp aan. De woorden

‘zo zal hij weten dat er een profeet in Israël is’ houden verband met de uitdrukking ‘opdat zij zullen weten dat Ik de HEERE ben’. Het wijst op de almacht van de enige ware God. Naäman gaat naar Elisa en blijft respectvol voor de deuropening staan. De gestuurde bode is waarschijnlijk Elisa’s knecht Gehazi. Zeven is het getal van de volledigheid. Zevenmaal onderdompelen wijst dan ook op volledig ondergaan in het water. Net als de weduwe in 2 Koningen 4:3-4 krijgt Naäman een opdracht en een belofte. Hij zal genezen worden door vertrouwen te stellen op het profetische woord. Het gaat er niet om of Elisa naar buiten komt en handelingen verricht of zijn knecht een opdracht geeft. Het gaat om het Wóórd dat geloof vraagt (2 Petrus 1:19). De handelswijze, beschreven in vers 11, is wellicht een ritueel van de bezweerders uit het oude oosten. Vergeleken met de rivieren in en rond Damascus, is de Jordaan inderdaad maar een smal en troebel stroompje. Zowel vers 11a als 12b benadrukt de grote woede van Naäman. Wellicht heeft hij het als een zware belediging opgevat dat Elisa hem niet zelf tegemoet trad. Dat was ongehoord, aangezien hij als generaal de ‘meerdere’ van Elisa was.

Vers 13–19

‘Mijn vader’ is hier een benaming die eerbied en liefde uitdrukt. Met ‘een grote zaak’ wordt iets moeilijks bedoeld. Hij daalt af naar de lager gelegen rivier en voert de opdracht uit. De belofte wordt vervuld. Zijn huid wordt zo gaaf als die van een kleine jongen. Het is de enige keer in het Oude Testament dat er van een genezing van een melaatse sprake is. Jezus, die gekomen is om melaatsen te reinigen, verwijst naar deze geschiedenis (Lukas 4:27). Naäman is een beschamend voorbeeld voor de ongelovige Joden. Dat Naäman als buitenlander op zijn geloof genezing ontvangt, is een voorafschaduwung van de nieuwtestamentische boodschap dat het heil van God zich uitstrekt naar zowel jood als heiden. Naämans belijdenis (Deuteronomium 4:35-39; Jesaja 44:6) in vers 15b doet vermoeden dat hij eerder hulp gezocht heeft bij zijn eigen landsgoden. Naäman is ook in zijn belijdenis een beschamend voorbeeld voor de Israëlieten uit het tienstammenrijk, die in navolging van Achab de Baäl zijn gaan dienen. Elisa zweert bij de HEERE dat hij geen geschenk van Naäman zal aannemen (Mattheüs 10:8). De HEERE heeft genezing gegeven uit genade. Genade is niet te koop. ‘Een juk’ muil dieren is ‘een koppel’ muil dieren. Dat Naäman grond wil meenemen, heeft te maken met de oud-oosterse gedachte dat een god aan een land of grondgebied gebonden is. Rimmon is een god, die in Damascus als storm- en dondergod werd vereerd. Naäman moest zijn koning ondersteunen als deze in Rimmons tempel godsdienstige rituelen wilde uitvoeren. Het is niet duidelijk of Elisa ingaat op Naämans verzoek in vers 17. Sommige uitleggers menen dat Elisa de vraag omzeilt, anderen zijn van mening dat de reactie van Elisa positief is. Hij zou het antwoord gegeven hebben uit pastorale zorg over de pasbekeerde Naäman. Wellicht is het zo dat Naäman het huis van Rimmon niet meer in hoeft, aangezien zijn heer, koning Benhadad, spoedig zal sterven (2 Koningen 8:15).

Het ‘Ga in vrede’ wordt verschillend uitgelegd. De één geeft aan dat Elisa zijn verzoek inwilligt en dat Naäman zijn werk kan blijven doen als altijd. Andere uitleggers geven aan dat het hier gaat om de gebruikelijke vredegroet, met dezelfde lading als ons woord ‘vaarwel’. Elisa zou Naäman dan naar zijn eigen geweten laten handelen. Mogelijk vraag Naäman hier ook om vergeving over zonden die hij in het verleden begaan heeft (zie Kanttekening 45).

Geloofsleer

- HC zondag 10 Van Gods voorzienigheid.
- NGB art. 13 Van de voorzienigheid Gods en regering aller dingen.
- NGB art. 24 God werkt de goede werken in ons en beloont deze.

Gebedspunten

- Gebieden waar oorlog is; oorlogsslachtoffers, waaronder kinderen.
- Hulp aan vaders en moeders om aan hun kinderen te laten zien wie de Heere voor hen is.
- Moed en durf voor kinderen om op de plek waar ze leven, spelen en werken voor de Naam van de Heere uit te komen.
- Waar geloof, de verandering van het hart om God en onze naaste lief te hebben en de zonde te haten.
- God bestuurt alle dingen, alhoewel we het soms niet begrijpen. Vragen om geduld en overgave.
- Uitbreiding van Gods Koninkrijk. Hulp aan zendelingen en evangelisten.

Psalm- en liedlijst

Maak een keuze uit de volgende psalmen en liederen:

Psalm	87:3	De Filistijn, de Tyrier, de Moren
	87:4	God zal ze Zelf bevestigen en schragen
	103:1	Loof, loof den HEER', mijn ziel met alle krachten
	103:2	Loof Hem, Die u, al wat gij hebt misdreven
	105:1	Looft, looft, verheugd, den HEER' der heren!
	105:3	Vraagt naar den HEER' en Zijne sterkte
	128:1	U mag men zalig heten
	GdH:9	Want Uw is 't koninkrijk, o Heer'
Lied	ZB	Samen in de Naam van Jezus
	ZB	Neem mijn leven, laat het Heer'
	ZB	Leer mij Uw weg, o Heer'

Introductie op de vertelling

Zet voorin in de ruimte een portret van koningin Maxima neer. Leg om dit portret heen wat schoonmaakspullen. Denk hierbij aan een bezem, stofdoeken, een plumeau, etc. Zorg dat alle kinderen het portret en de schoonmaakspullen goed kunnen zien.

Vraag aan de kinderen wie er op de foto is afgebeeld. Koningin Maxima zal al snel herkend worden. Wijs vervolgens op de schoonmaakspullen. Vraag de kinderen wat je hiermee kunt doen (de vloer schoonvegen, stoffen, spinraggen weghalen, etc.).

Maak vervolgens de verbinding naar het verhaal, zonder nog concreet de naam van Naäman te laten vallen. Vertel de kinderen dat er in Den Haag een groot paleis staat, paleis Noordeinde.

Paleis Noordeinde is het werkpaleis van onze koning en koningin. Schilder met woorden hoe paleis Noordeinde eruit ziet (hoge zalen, prachtige marmeren vloeren en schitterende gordijnen). *Stel je voor dat jij de vloer aan het schoonmaken bent in dit paleis. Je hangt de gordijnen recht en haalt met de plumeau een spinrag weg.* Prikkel de kinderen door vervolgvragen te stellen, zoals: *Zie jij het voor je, dat jij als kind in dit grote paleis van deze belangrijke vrouw werkt? Zou jij dat willen?* Kinderen zullen verschillend reageren. De een reageert enthousiast en ziet zichzelf in gedachten al door de zalen van Noordeinde dwalen. De ander reageert ongeloofwaardig. Ik werken bij de koningin? Dat kán toch niet?

Leg voor de kinderen de link naar het verhaal. *Misschien kijk je wel verbaasd op! Kan een kind schoonmaken bij zo'n belangrijke vrouw?* Vertel dat we in de Bijbel een verhaal kunnen vinden over een jong meisje dat werkt in het huis van een belangrijke generaal en zijn vrouw. Begin vervolgens met de vertelling.